

Božidar Ferjančić (1929-1998)

U Beogradu je 29. lipnja 1998. godine umro Božidar Ferjančić, umirovljeni profesor bizantske povijesti na Odeljenju za istoriju Filozofskog fakulteta u Beogradu. Rođen je u Beogradu 1929. godine. Od 1957. kada je izabran za asistenta, prošao je do umirovljenja 1994. godine sva zvanja do redovnog profesora. Naslijedio je velikana svjetske bizantologije Georgija Ostrogorskog na mjestu šefa Katedre za vizantologiju, a od 1977. i na mjestu direktora Vizantološkog instituta Srpske akademije nauka i umetnosti u Beogradu. Za dopisnog člana SANU izabran je 1978. godine, a za redovnog 1988. Ferjančić je bio i jedan od počasnih potpredsjednika Međunarodne bizantološke asocijacije (sa sjedištem u Parizu).

U sjajnom nizu velikih beogradskih bizantologa (Ostrogorski, Barišić, Ferluga) bio je najmlađi, ali po željeznoj logici i erudiciji koja je stajala iza svakog njegova teksta, nimalo nije zaostajao ni za Ostrogorskim. Ferjančić je svojim radom produžio djelo svoga učitelja Ostrogorskog i pridonio stvaranju specifičnog profila beogradske bizantološke škole. U znanstvenom radu, težište mu je bilo na kasnobizantskom razdoblju (13-15. st.), te se uglavnom bavio unutrašnjim razvojem (društvo, institucije, ekonomija). Između ostalih, tu su knjige "Despoti u Vizantiji i južnoslovenskim zemljama" (1960), "Tesalija u 13. i 14. veku" (1974) i "Vizantijski i srpski Ser u 14. stoleću" (1994). Pisao je i o pomoćnim povijesnim znanostima, prije svega o bizantskoj diplomatiji, despotskim poveljama i poveljama sevastokratora i kesara.

No, u prvom razdoblju svoje prebogat znanstvene karijere bavio se i općim bizantsko-južnoslavenskim odnosima i jedan takav opći pregled dao u knjizi "Vizantija i Južni Sloveni" (1966). Posebno je značajan Ferjančićev rad na izdavanju serije "Vizantijski izvori za istoriju naroda Jugoslavije". Osim što je značajnim odjeljcima ispunio treću, četvrtu i naročito šestu knjigu, sam je napisao drugu knjigu u ovoj seriji. U njoj je preveo i bogato komentirao spise bizantskog cara Konstantina VII Porfirogeneta, ponajprije glasoviti "De administrando imperio" - "O upravljanju carstvom". I danas, punih 40 godina od objavljivanja, to je najbolji prijevod tih tekstova, a nije se pojavio ni potpuniji ni skrupuloznije rađeni komentar.

Prof. Ferjančić je istovremeno, u svakom trenutku, bio i učitelj i historičar-istraživač. Želio je u Beogradu stvoriti središte bizantoloških i bizantološko-slavenskih istraživanja u tadašnjoj Jugoslaviji, te je na mnoge načine pomagao postdiplomande i doktorande iz raznih sredina.

Bio je strog, ali pravedan. Bez obzira na razlike u godinama, sa svima je bio veliki prijatelj i stariji kolega. Prilagođavao je svoje vrijeme drugima, a ne oni njemu. Nije mu bilo teško satima čitati nečiji tekst i upućivati ga u to kako valja raditi. Bio je prvi ocjenjivač moje disertacije "Bizant na Jadranu od 6. do 9. stoljeća" obranjene 1988. godine i mnogo mi je pomogao, i prije obrane, a i nakon nje, u konačnoj pripremi teksta za objavljivanje.

Bio je erudit kakvih je u njegovoj bilo vrlo malo, a u našoj generaciji više ni nema. Bio je skroman, miran i tih čovjek kojeg se u javnosti gotovo nije zamjećivalo. Slovensko podrijetlo po ocu i jednu granu očeve obitelji koja potječe iz okolice Opatije nikada nije zaboravljao, ali ni posebno isticao.

Historijsku znanost ne čine samo napisane knjige o povijesti, niti veliki nizovi značajnih izvora. Nju simboliziraju i ljudi, značajni historičari. Božidar Ferjančić bio je jedan od tih značajnih, velikih ljudi i historičara.

FILOZOFSKI FAKULTET SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

ZAVOD ZA HRVATSKU POVIJESTINST
INSTITUTE OF CROATIAN HISTORY
INSTITUT FÜR KROATISCHE GESCHICHTE

RAD OVI

31

ZAGREB 1998.

Izdavač
Zavod za hrvatsku povijest
Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu

Za izdavača
Stipe Botica

Redakcija
Branka Boban
Neven Budak
Mirjana Gross
Franko Mirošević
Iskra Iveljić
Nikša Stančić
Božena Vranješ-Šoljan

Urednički kolegij
Ivo Goldstein
Marijan Matićka
Mario Strecha

Izvršni urednik
Mario Strecha

Adresa uredništva

Zavod za hrvatsku povijest, Filozofski fakultet Zagreb, Ivana Lučića 3
tel. 385 1/ 6120 150, 6120 158, fax. 385 1/ 6156 879

Časopis izlazi jednom godišnje. Izdavanje časopisa sufinancira
Ministarstvo znanosti i tehnologije Republike Hrvatske.

Rješenjem Republičkog komiteta za prosvjetu, kulturu, fizičku i tehničku kulturu SR Hrvatske
br. 6859/1 od 5.X.1982. časopis »Radovi« oslobođen je plaćanja poreza na promet proizvoda.

Časopis je registriran u Ministarstvu znanosti i tehnologije
Republike Hrvatske pod brojem UP-547/2-84-1984.

Naslovna stranica

Iva Makvić

Prijevod sažetaka

Marina Denona-Krsnik

Kompjutorski slog i prijelom

DENONA d.o.o., Garićgradska 6, Zagreb

Tisak

KRATIS, Vrapčanska 15, Zagreb

Tiskanje završeno u travnju 1999. godine

Naklada

300 primjeraka

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i sveučilišna biblioteka, Zagreb

UDK 949.75

RADOVI 31

/ [uređivački odbor Ivo Goldstein... et al.]. - Zagreb
: Zavod za hrvatsku povijest Filozofskog fakulteta, 1998.

– 340 str. ; 24 cm

– Summaries.

ISBN 0353-295X